

CAPITOLUL AL DOUĂZECI ȘI TREILEA

SFINȚII JUDECĂTORI IEFTAE ȘI SAMSON

Nenumăratele lecții pe care le primiseră nu le-au fost de folos evreilor : ei aveau mereu înclinații păgâne și adeseori părăseau cultul dumnezeului lor — Iahve — și se închinau altor dumnezei, deși se pare că n-ar fi trebuit nicidecum să uite cât de scump îi costase închinarea la Baal, Astarte, la vițel și la alți idoli, pe care bățiosul dumnezeu biblic era extrem de gelos. Căzînd din nou în idolatrie, ei au fost iarăși pedepsiți cu robia ; acum au fost dați pe mîna amoniților. Așadar, pentru a șasea oară evreii cad în robie chiar în țara pe care armata lor de 600 000 de oameni o cucerise, în țara a cărei populație Iosua o nimicise odinioară pînă la ultimul om. După 18 ani de robie, evreii au aflat din nou „îndurare” în ochii domnului și el i-a căpătuit cu un nou eliberator. „Ieftae galaaditul era viteaz mare, dar era feciorul unei femei desfrînate. Și Galaad era tatăl lui Ieftae. Însă și femeia lui Galaad îi născuse lui feciori ; și cînd feciorii ei se făcură mari, alungară pe Ieftae, spunîndu-i : «Tu nu vei mai avea parte de moștenire în casa tatălui nostru, fiindcă tu ești feciorul altei femei !». Atunci Ieftae fugi din fața fraților săi și se sălășlui în ținutul Tob ; și se aciuară lîngă Ieftae oameni fără căpătii, care ieșeau cu el după plească” (XI, 1—3).

Această căpetenie de tâlhari deveni alesul lui Dumnezeu.

Trebuie să recunoaștem că Ieftae avea totuși o calitate : era un părinte admirabil. Avea o singură fată și făcea să vezi cum o răsfăța, cât de mult o iubea, cât o diviniza și cum o copleșea în fiecare zi cu daruri de preț. Între noi fie vorba, pe el, ca bandit, aceste daruri nu-l costau prea scump.

Intr-o zi, concetățenii lui l-au rugat să-și ia sarcina de a scutura jugul în care îi țineau amoniții. El a primit propunerea și a pornit la luptă. Și cum nici un fel de tâlhărie nu exclude pietatea, Ieftae s-a rugat lui Dumnezeu și i-a făcut juruință să-i aducă jertfă, dacă-i va dăruia biruința, pe cel dintâi om pe care-l va întâlni la întoarcerea în orașul său.

Pentru Dumnezeu, firește, nu era nimic mai simplu decât să aranjeze o biruință pentru protejatul său. Și cum, pe de o parte, bătrînul Savaot îl îndrăgise pe Ieftae, iar pe de altă parte îi lăsa gura apă când se gîndea la jertfa ce-i fusese juruită, el a înzecit puterile voievodului evreu și acesta i-a făcut fărîme pe amoniți. Au fost distruse 20 de orașe !

Mare a fost însă uimirea eroului biruitor când s-a întors în orașul său

Mițpa. Un cor de fete tinere, „cu chimvale și dănuind în horă”, a ieșit să salute pe biruitor, iar în fruntea fetelor se afla fiica iubită a lui Ieftae, care, bineînțeles, nu bănuia nimic despre juruință pe care o făcuse tatăl ei.

Fiica lui Ieftae iese în întâmpinarea tatălui ei victorios

Un tâlhar nu are nimic în afară de cuvîntul său de onoare. Soarta fetei era hotărîtă. De altfel, ea însăși se resemna repede să fie adusă jertfă ; îl rugă doar pe tatăl ei să-i hărăzească două luni „ca să-și plîngă

fecioria" și le primi, căci pentru fetele acestui popor se socotea ca cea mai mare nenorocire să moară fără să se fi dăruit vreodată unui bărbat.

Dar cum mai cutează clericii să afirme, după această istorie, că poporul lui Dumnezeu nu aducea ca jertfă oameni ? Ca și Moloh al fenicienilor și al cartaginezilor, dumnezeul evreilor, adică dumnezeul oficial de astăzi al creștinilor, primea cu plăcere jertfe de carne și sînge omenesc, fără să simtă repulsia și oroarea firească pe care trebuie s-o trezească jertfele de acest fel.

Ieftae nu s-a mărginit să se răfuiască cu amoniții. El i-a mai făcut domnului plăcerea de a nimici și 42 000 de inși chiar din seminția lui, care aveau o pronunție diferită. Efraimiții, se spune în Biblie, rosteau „sa", „se", „si" în loc de „șa", „se", „și". Ieftae și-a adunat soldații lângă un vad al Iordanului și acolo... Dar, să cităm textul autentic, căci prea e frumos pasajul !

„Apoi galaadiții au pus stăpînire, în partea efraimiților, pe vadurile Iordanului ; și cînd unul din fugarii efraimiți zicea : «Lasă-mă să trec dincolo», atunci îl întrebau galaadiții : «Ce ești tu ? Efraimit ?» Dacă el zicea : «Nu sînt!», ei îi spuneau : «Atunci ia zi Șibbolet», iar acela

zicea «Sibbolet», fiindcă nu putea să rostească întocmai. Atunci puneau mîna pe el și-l junghiau la vadurile Iordanului. Astfel au căzut în zilele acelea dintre efraimiți patruzeci și două de mii de oameni" (XII, 5—6). Simplu, frumos și evlavios !

Ieftae a fost judecător vreme de șase ani, apoi a murit. Succesorii lui au fost Ibțan, Elon și Abdon. Despre ei se spune doar cîți copii au adus pe „lume" : Ibțan, de pildă, avea 30 de feciori și 30 de fete !

Acum ne-am apropiat de istoria vestitului Samson, Hercule biblic. Filistenii, despre care pînă acum n-am auzit aproape nimic, apar pe neașteptate în scenă și încep să dea mult de furcă poporului ales. Acești „necredincioși" în primul rînd îi robesc pe evrei pe o perioadă de 40 de ani și le pricinuesc o mulțime de suferințe. Cînd dumnezeu hotărî că e timpul să se ocupe din nou de eliberarea fiilor lui Izrail, el s-a apucat de treabă, folosind același vechi procedeu : a trimis un înger la un oarecare domn Manoe din seminția lui Dan, a cărui femeie era stearpă. După vizita îngerului, doamna Manoe s-a simțit însărcinată. Îngerul a pus pe viitoarea mamă să jure că fiul ei nu-și va tunde niciodată părul. Doamna Manoe a născut. Nu sîntem în stare să descriem fericirea domnului Manoe. El i-a dat acestui fiu numele de Samson (cap. XIII).

Samson copil omoară un leu

Încă din fragedă copilărie, băiețașul a dat dovadă de o forță supranaturală. Intr-un rînd, din pur amuzament, a ucis un leu care semăna groază în toată regiunea. Ajuns la maturitate, a hotărît să se însoare și, oricît de ciudat ar părea acest lucru pentru un ales al domnului, și-a exprimat dorința să ia de soție o filisteancă. Cît nu i-au amintit părinții că legea lui Moise oprește căsătoriile cu fete idolatre ! Samson o ținea pe-a lui, spunînd că fiecare regulă trebuie să aibă și o

excepție și, pînă la urmă, s-a căsătorit cu aleasa inimii sale.

În timpul ospățului de nuntă, care a ținut cîteva zile, el le-a spus o ghicitoare tinerilor din familia soției sale. Au pus rămășag pe 30 de cămăși și pe același număr de rînduri de haine pe care trebuia să le dea cel care pierdea. Tînăra mireasă, care ținea tare mult ca rudele ei să cîștige acest număr important de veșminte, noaptea, pe cînd era în pat cu Samson, l-a tras de limbă, a aflat răspunsul și l-a comunicat tinerilor filistenii.

Pierzînd rămășagul, Samson n-a avut ce face și a trebuit să plătească. Pentru aceasta, el a plecat la Ascalon ; acolo s-a luat la harță cu 30 de filistenii, i-a ucis — ceea ce pentru el, ca ales al domnului, n-a constituit, bineînțeles, nici o greutate —, le-a luat îmbrăcămintea și și-a achitat cinstit datoria de onoare. În ceea ce o privea pe soția lui, care începuse să-l ducă de nas, aici pe Samson îl aștepta o surpriză. Nuntașii erau abia în a șaptea zi de chef. Socrul, fără să-l prevină pe Samson, o dăduse pe tînăra mireasă altui flăcău, pe care Samson îl socotea drept cel mai bun prieten al său (cap. XIV).

Nebănuind trădarea, Samson, care umblase hoinar vreme de cîteva zile, a venit la soția lui cu gîndul să-i dăruiască un ied. Dar în pragul

odăii i-a ieșit în cale socrul său și nu l-a lăsat să intre înăuntru : „«...Am gândit cu temei în mintea mea că n-o mai iubești și atunci am dat-o de soție vornicelului tău de la nuntă. Dar sora ei mai mică nu este oare mai frumoasă decît ea ? Să fie soția ta în locul ei !». Însă Samson i-a răspuns : «De data aceasta voi fi fără vină față de filistenii dacă le voi face rău!»" (XV, 2—3).

Și Samson a început să se răzbune cu evlavie pe întregul popor filistean. Iată care a fost prima răzbunare a alesului lui Dumnezeu : a prins 300 de vulpi (nici mai mult, nici mai puțin !), „a luat apoi torțe și, punînd vulpile coadă la coadă, a legat cîte o torță la mijloc, între cozi. Apoi a aprins torțele și a dat drumul vulpilor în holdele filistenilor și a pîrjolit astfel și snopii și grîul încă neseccat, ba și viile și măslinii" (XV, 4—5).

Îndurerați de nenorocirea care-i lovise, filistenii, aflînd adevăratele cauze ale acestei răzbunări, s-au dus la socrul lui Samson și l-au ars de viu pe bătrîn împreună cu fiica lui, crezînd că astfel vor mai potoli mînia lui Samson. Nici pomeneală : el le-a declarat că răzbunarea lui este îndreptată împotriva tuturor filistenilor, fără deosebire, și că acesta este abia începutul.

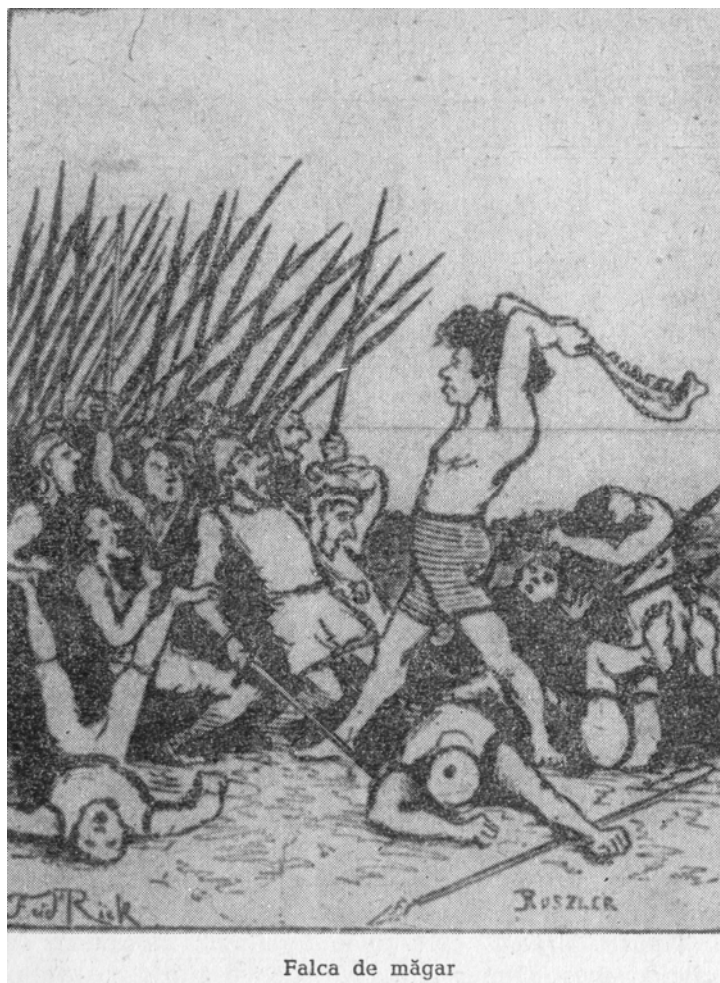

„Apoi... i-a bătut crîncen peste fluiere și peste coapse" (v. 8). Biblia nu ne spune unde, cînd și în ce împrejurări a avut loc bătaia și dacă Samson a făcut această ispravă singur sau împreună cu alți evrei. Oricum, situația se complică : acum filistenii — probabil cei care scăpaseră cu picioarele tefere — se pregătiră să-i măcelărească pe evrei.

Intre timp, Samson își mutase sălașul pe o stîncă. Trei mii de oameni din seminția lui Iuda veniră la el și-i reproșară că a adus noi nenorociri pe capul poporului evreu și că din pricina lui i-au împresurat filistenii, împotriva cărora evreii nu sînt în stare să lupte.

— Știți ce ? — le-a spus Samson. — Legați-mă zdravăn și dați-mă pe mîna dușmanilor noștri. Atunci ei au să vă lase în pace.

Zis și făcut. Filistenii au fost tare bucuroși cînd le-a fost predat flăcăul care le făcuse atîtea neazuri. Dar abia apucaseră dușmanii triumfători să pună mîna pe Samson, că el a rupt lanțurile care îl legau, a luat de jos o falcă de măgar și i-a făcut terci pe cei 1 000 de filistenii care-l păzeau.

După acest exercițiu athletic, Samson a simțit o oarecare oboseală și sete. Dar lucrurile se petrecuseră în câmp deschis și, de jur împrejur pînă la orizont, nu se zărea nici o fîntînă.

„Ci Samson murea de sete. Și a strigat către domnul și s-a tînguit : «Dăruit-ai prin mîna robului tău această mare izbăvire și acum să mor de sete și să cad în mîna celor netăiați împrejur ?». Atunci dumnezeu despică peștera din Lehi și din ea țîșni apă și Samson își stîmpără

setea și duhul lui se învioră și el prinse putere" (XV, 18—19).

Aceste isprăvi i-au adus lui Samson postul de judecător suprem al Izrailului și el a îndeplinit această funcție vreme de 20 de ani.

E cazul să subliniem că, în funcția sa de judecător, Samson nu a manifestat nici un fel de austeritate în materie de moravuri : acest ales al domnului frecventa casele de toleranță în văzul tuturor. Într-o bună zi, el a avut o aventură care ar fi putut să se sfârșească foarte prost pentru el dacă Dumnezeu nu l-ar fi protejat... chiar și în timpul aventurilor amoroase. Iată despre ce este vorba. Samson continua să îndrăgească filistenele. Într-un rând el s-a dus la Gaza, oraș întărit, care aparținea dușmanilor lui Izrail, și „a văzut acolo o femeie desfrînată și a intrat la ea. Și ea a spus locuitorilor din Gaza : «Samson a venit aici !». Iară ei l-au înconjurat de toate părțile și s-au așezat toată noaptea aceea la poarta cetății și au stat liniștiți toată noaptea, zicînd în gîndul lor : «Cînd s-o lumina de ziuă, să-l omorîm !». Însă Samson a dormit pînă la miezul nopții, iar la miezul nopții s-a sculat și a înhățat cele două canaturi ale porții cetății, împreună cu amîndoi stîlpii lor, și, scoțîndu-le cu zăvor cu tot, le-a pus pe umăr și le-a dus pe vîrfurile muntelui din fața Hebronului și le-a lăsat acolo" (XVI, 1—3).

Ca un muieratic incorigibil, într-o bună zi Samson s-a îndrăgostit din nou, și de astă dată tot de o filisteancă, pe numele Dalila, pe care a cunoscut-o în timp ce se plimba pe malul râului Sorec. Când dușmanii lui au aflat că el s-a îndrăgostit de această frumusețe, i-au oferit fetei o sumă uriașă pentru ca ea să dea pe mîna lor pe iubitul ei cît mai vlăguit cu putință. Dalila n-a încercat să umble cu dedesubturi : ea l-a întrebat fățiș pe Samson care este secretul puterii lui. Hercule al evreilor s-a lăsat prins în cursă atît de prostește, încît este absolut necesar să reproducem din nou, întocmai, pasajul respectiv din textul „sfînt” :

„Atunci Dalila a grăit către Samson : «Spune-mi, te rog, în ce stă puterea ta cea mare și cu ce ar trebui să fii legat ca să te domolești ?».

Și Samson i-a răspuns : «Dacă m-ar lega cu șapte coarde crude și încă neuscate, aș pierde puterea și aș ajunge ca orîicare om !».

Atunci căpeteniile filistenilor i-au adus șapte coarde proaspete și încă

neuscute și ea l-a legat cu ele.

Și dușmanii care îl pîndeau ședeau la ea într-o odaie. Atunci ea i-a strigat «Samsioane, filistenii dau peste tine !». Dar el rupse coardele, cum se rupe o sfoară de cîlți cînd dă de para focului. Astfel puterea lui rămase necunoscută.

Zis-a Dalila lui Samson : «Iată tu m-ai amăgit și mi-ai spus minciuni. Spune-mi, te rog, acum cu ce ar trebui să te lege ?».

Răspunsu-i-a Samson : «Dacă m-ar lega cu funii noi care n-au slujit încă la nimic, aș ajunge fără putere și m-aș face ca orice om».

Atunci Dalila a luat funii noi și ș-a legat cu ele și i-a strigat : «Samsioane, filistenii dau peste tine !». Iar dușmanii stăteau la pîndă într-o odaie. Dar el le-a rupt de pe brațele sale ca pe o ață.

Zis-a iar Dalila lui Samson : «Pîna acum m-ai amăgit și mi-ai spus minciuni ; spune-mi, te rog, cu ce ar trebui să te lege ?». Răspuns-a el : «Dacă ai țese în pînza ta cele șapte șuvițe din capul meu și le-ai bate cu vătalele, aș pierde puterea mea și aș ajunge ca orice om». Și ea l-a adormit și a țesut cele șapte șuvițe din capul lui în pînza ei ;

Și le-a bătut cu vătalele și pe urmă i-a strigat : «Samsioane, filistenii dau peste tine !». Și el s-a deșteptat din somnul lui și a smuls și războiul și țesătura. Iar puterea lui a rămas necunoscută.

Atunci i-a zis Dalila : «Cum zici tu : „Eu te iubesc", cînd inima ta nu este a mea ? Iată că de trei ori pînă acum m-ai amăgit și nu mi-ai spus în ce stă puterea ta cea mare !».

Deci ea, hărțuindu-l cu vorbele ei toate zilele și chinuindu-l, sufletul lui s-a amărît de moarte.

Și-i deschise toată inima lui și-i spuse : «Briciul n-a trecut peste capul meu, fiindcă eu sînt nazireu al lui Dumnezeu din pîntecele maicii mele ; dacă mi-ar rade cineva părul capului, atunci puterea mea s-ar duce de la mine și aș slăbi și aș ajunge ca orișicare om !».

Deci văzînd Dalila că el i-a dezvăluit toată inima lui, a trimis și a chemat pe voievozii filistenilor, spunîndu-le : «De data aceasta veniți încoace, căci mi-a destăinuit toată inima lui !». Și au venit la ea voievozii filistenilor și i-au adus, în mîinile lor, siclii de argint.

Apoi ea a adormit pe Samson pe genunchii ei și a chemat pe un om

care a ras cele șapte şuvițe de pe capul lui Samson. Și Samson prinse a slăbi și puterea lui îl părăsi.

Atunci a strigat Dalila : «Samsone, filistenii dau peste tine !». Și el s-a deșteptat din somnul lui și s-a gândit : «Voi scăpa din capcană și de astă dată și mă voi libera !». Dar el nu știa că domnul îl părăsise.

Deci filistenii au pus mîna pe el și i-au scos ochii și l-au pogorît la Gaza și l-au ferecat în lanțuri de aramă. Și el acum învîrtea la o rîșniță în închisoare" (XVI, 6—21).

E greu să ticluiești o poveste mai stupidă. În acest episod, de la primul și pînă la ultimul rînd, totul este absurd. O asemenea poveste nu amuză nici chiar pe copiii cei mai prostuți.

Lordul Bolingbroke afirma că falca de măgar, care figurează în povestirea despre Samson, aparținea, probabil, autorului „sfînt”. Avem de-a face cu o imitație grosolană și stîngace a legendei păgîne a lui Hercule. Tot astfel, legenda sacrificării Ifigeniei l-a inspirat pe autorul basmului despre Ieftae, care a adus-o jefită pe fiica sa. Ce-i drept, teologii insinuează că mai curînd mitologia greacă a copiat și a denaturat Biblia. Dar acest nerușinat fals al unor mincinoși de profesie

este infirmat de date precise, dintre care unele sînt furnizate chiar de ei.

După propriile lor afirmații, cartea „Judecătorilor” a fost scrisă de Samuil pe timpul regelui Saul. Or, la greci mitul lui Hercule circula cu mult înainte de războiul Troiei, iar între războiul Troiei și alegerea lui Saul ca rege a trecut o perioadă de mai bine de 200 de ani.

In afară de aceasta, legenda păgînă este concepută și expusă într-o altă manieră : sfîrșitul lui Hercule este mai puțin absurd decît sfîrșitul lui Samson. Semizeul din mitologia greacă fusese atît de captivat de frumusețea Omfalei, încît nu se mai gîndea la faptele sale de arme și dăduse uitării obișnuința de a umbla hoinar. El s-a statornicit lîngă iubita sa, care a căpătat o mare influență asupra lui. În timp ce regina Lydiei se amuza gătindu-se cu veșmintele celui ce sugrumase leul din Nemea și înarmîndu-se cu ghioaga teribilă a eroului, acesta, așezat la picioarele frumoasei și îmbrăcat cu veșminte femeiești, încerca să toarcă lînă, rupea fusele și primea rîzînd palmele cu care-l gratifica voioasa lui ibovnică. Acest episod caracterizează în destulă măsură influența pe care o poate căpăta femeia iubită asupra bărbatului, chiar cînd acesta este un erou. Dar alegoria nu depășește limitele posibilului și rămîne pînă la sfîrșit verosimilă.

Chiar dacă Hercule dă uitării demnitatea sa, trebuie să recunoaștem că este vorba de relațiile dintre doi îndrăgostiți care se amuză. Ei călătoresc travestiți : Omfala uită și ea unde îi este regatul și-l duce pe Hercule să petreacă noaptea cu ea într-o peșteră, aflată departe de palatul ei. Într-o bună zi, Hercule o înșală pe Omfala și se îndrăgostește de o confidentă a ei. Apoi urmează alte aventuri amoroase ale eroului mitologic. În cele din urmă, Deianeira, soția lui Hercule, cuprinsă de desperare pentru că el nu mai conținea s-o înșele, îi trimite tunica centaurului Nessus, socotind-o un talisman care ar fi în stare să-i redea bărbatul ușuratic și să-l facă să-și îndeplinească îndatoririle de soț. Și Hercule, chinuit de suferințele pe care i le pricinuieste tunica lipită de trup și pe care nu poate să și-o mai scoată, hotărăște să se sinucidă ca să pună capăt chinurilor : el înalță un rug uriaș, îi dă foc și se aruncă în flăcări.

Este neîndoielnic că povestea lui Samson și a Dalilei reprezintă o imitație a aventurilor lui Hercule și Omfalei. Cu toate acestea, ne îngăduim să presupunem că „sfântul duh” ar fi putut să-i prezinte pe eroii săi mult mai bine decât a făcut-o. Samson, pe cât se vede, nu are încredere în ibovnica sa și, în răspunsurile pe care i le dă cu privire la adevăratele izvoare ale puterii lui, o minte în trei rînduri. Dar deși

văzuse de trei ori că destăinuirea adevărului ar putea să-l ducă la o ciocnire adevărată cu dușmanii, când ibovnica îl întreabă a patra oară, el dezvăluie acestei femei ticăloase și perfide taina lui cea mai scumpă. E aici o absurditate care bate la ochi sau acest judecător al Izrailului a fost cel din urmă dintre nătărăi. Nu mai vorbim de faptul că e de neînțeles de ce, după ce și-a pierdut puterea, Samson a fost silit, în captivitate, să învîrtească zi de zi o grea piatră de rîșniță. S-ar părea că, dimpotrivă, acum ar fi fost prilejul să fie umilit, punîndu-l să facă o treabă femeiască, cum s-a întîmplat cu Hercule, care a fost pus să toarcă.

Dar cu cît mergi mai departe, cu atît lucrurile se încurcă mai rău și descoperi în această legendă tot mai multe gugumanii. De vreme ce filistenii aflaseră că puterea prizonierului lor stă în chica lui, dac-ar fi fost cît de cît precauți, ar fi trebuit să-l radă în cap cel puțin o dată pe săptămîină. Dar ei nu s-au gîndit să facă lucrul acesta. I-au lăsat să-i crească din nou părul și nici că le păsa. „Însă părul capului său, după ce fusese ras, a început să crească" (XVI, 22).

Curînd după aceea filistenii organizează o mare festivitate în cinstea dumnezeului lor, Dagon. Samson este adus din temniță în uriașul palat în care erau „trei mii de suflete, bărbați și femei". Prizonierul a fost

plasat între doi pilaștri care susțineau clădirea (!).

„Și Samson apucă pilaștrii cei doi, de la mijloc, pe care era clădit templul și s-a proptit în ei, de unul cu mîna dreaptă și de altul cu mîna stîngă. Și a strigat Samson : «Piară viața mea o dată cu filistenii !». Și cu toată puterea a dat brînci stîlpilor și templul s-a prăbușit peste voievozi și peste tot norodul care se afla acolo, așa încît morții pe care i-a ucis la moartea sa au fost mai mulți decît aceia pe care i-a ucis pe cînd era în viață" (XVI, 29—30).

Nu trebuie să ai nici un fel de atracție pentru credințele păgîne pentru a recunoaște că moartea lui Hercule este mai poetică și mai interesantă decît moartea lui Samson. Iar dacă e să compari viața celor doi eroi, isprăvile lui Samson apar cît se poate de lamentabile. Cum ar putea ele sa bucure inima unui credincios care le consideră din punct de vedere religios ? Căci dacă, potrivit Bibliei, Samson îi snopește în bătăi pe filistenii și dă foc holdelor lor, el nu o face cîtuși de puțin din pricină că în el clocotește ura națională împotriva poporului care asuprește pe frații lui și nici pentru a răzbuna pe dumnezeul biblic, pus în umbră de zeul Dagon al filistenilor. El dă curs unui sentiment de ură personală și face acest lucru după ce vreme îndelungată a trăit în cele mai bune relații cu asupritorii fraților săi.

Atins la punctul cel mai sensibil prin faptul că filisteanca de care era îndrăgostit fusese soția lui numai șase zile, iar apoi, dintr-un capriciu al socrului, devenise soția unuia dintre cei mai buni prieteni ai săi, din răzbunare revarsă asupra filistenilor veninul urii personale. Mai mult, el disprețuiește fecioarele lui Izrail și își caută mereu femei printre filistence. De dumnezeu nici că-i pasă lui Samson.

Hercule, dimpotrivă, este un adevărat erou național al Greciei. Chiar dacă nu socotim reale faptele lui eroice, totuși legendele despre aceste fapte sînt inspirate de cele mai nobile sentimente. Faptele lui eroice nu sînt cîtuși de puțin numai o manifestare a forței brutale : Hercule folosește întotdeauna această forță pentru a lua apărarea celor slabi, și face acest lucru cu o mărinimie care stîrnește toată admirația. În tinerețe, Hercule a întîlnit în drumul său Viciul și Virtutea, care, luînd chipul a două femei frumoase, căutau fiecare să-l atragă. Ce alegere a făcut Hercule ? Una dintre ele i-a fluturat prin fața ochilor mii de ispite capabile să ademenească pe un tînăr ; ea i-a îndreptat privirile spre un drum larg, bătătorit și presărat cu flori, în timp ce cealaltă a căutat să-l atragă pe o cărăruie îngustă, cotită și prăpăstioasă. Cu un discernămînt nefiresc pentru vîrsta lui, fiul Alcmenei a preferat poteca Virtuții, în ciuda greutăților ei. El a înțeles că aceasta este calea spre fericire, în timp ce la capătul drumului larg și ispititor l-ar fi așteptat

remuşcări dureroase.

Chiar dacă toți papii și patriarhii infailibili și-ar sparge plămîinii urlînd că păgînismul este opera diavolului, ei nu vor putea totuși nega că această alegorie păgînă este pătrunsă de la un capăt la altul de cea mai înaltă moralitate.

Apoi Hercule își petrece toată viața în luptă cu titanii și cu monștrii și acționează întotdeauna spre binele oamenilor. El luptă împotriva a tot soiul de calamități care lovesc omenirea și nimicește pe cei mai cruzi tâlhari. Această paralelă este zdrobitoare pentru eroul Bibliei. Trebuie să fii plin de idei religioase preconceptuate sau să fii un pios cretin ca să-l preferi pe Samson lui Hercule. Înălțîndu-l pe acesta din urmă pe altarele lor, păgînii se închinău unui erou simpatic. Biserica însă, punîndu-i pe credincioși să venereze pe ibovnicul Dalilei ca pe un sfînt, ca pe un ales al domnului, le întunecă mintea, îi înșală cu cinism, plasînd în ultimă instanță aureola sfințeniei pe capul unui individ respingător și dubios.